

1. SOPIMUSOSAPUOLET

Tämän sopimuksen osapuolia ovat Turun kaupunginhallitus ja Turun kasvatus- ja opetuslautakunta.

2. SOPIMUKSEN TARKOITUS

Tällä sopimuksella kaupunginhallitus ja kasvatus- ja opetuslautakunta sopivat johtosäännössä määriteltyä sivistystoimialaa koskevista toiminnan lähtökohdista, kehittämistavoitteista ja resursseista.

3. LYHYT KUVAUS TOIMINNASTA

Sivistystoimialan tavoitteena on järjestää korkeatasoisia ja laadukkaita kasvatus- ja opetuspalveluja, jotka johtavat aktiiviseksi yhteiskunnan jäseniksi. Henkilöstö on laadukkaan kasvatuksen lähtökohta, joten henkilöstön osaamiseen kohdennetaan resursseja.

Varhaiskasvatusta järjestetään kaupungin omissa päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja avoimena varhaiskasvatustoimintana. Kaupungin ohjaamaa ja valvomaan yksityistä varhaiskasvatusta hankitaan pääsääntöisesti palvelusetelillä. Yksityiset palveluntuottajat tuottavat päiväkotihoidon, ryhmäperhepäivähoidon, perhepäivähoidon sekä leikkitoimintaa. Esiopetusta järjestetään päiväkodeissa ja kouluissa. Esiopetusta ostetaan myös yksityisiltä palveluntuottajilta.

Perusopetusta järjestetään perusopetuslain ja opetussuunnitelman mukaisesti oppivelvollisille. Turun kaupungissa on erikoisluokkatoimintaa mm. kielissä, matematiikassa, liikunnassa, musiikissa ja kuvataiteessa. Kaupungin koulujen lisäksi Turussa perusopetusta tarjoavat myös Turun normaalikoulu sekä Turun Steiner-koulu.

Lukiokoulutusta järjestetään lukiolain ja opetussuunnitelman mukaisesti. Lukiokoulutusta annetaan suomenkielisenä Turun kaupungin kuudessa päivälukiossa sekä Turun iltalukiossa, ruotsinkielisenä Katedralskolan i Åbossa ja englanninkielisenä Turun kansainvälisessä koulussa. Kaupungin lukioiden lisäksi Turussa lukiokoulutusta tarjoavat myös Turun normaalikoulun lukio sekä Turun Steiner-koulun lukio. Erityinen koulutustehtävä Turun lukioilla on Kerttulin lukiossa (urheilu- ja ICT-linjat), Puolalanmäen lukiossa (musiikki), Turun klassillisessa lukiossa (ilmaisulinja) ja Turun Suomalaisen Yhteiskoulun lukiossa (meri- ja luonnontiedelinjat) sekä lisäksi Turun Normaalikoulussa (IB-linja).

Nuorten ammatillista koulutusta tarjotaan suomeksi ja ruotsiksi ammatillisen koulutuksen lain ja ammatillisten perustutkintojen perusteiden mukaisena tutkintoon johtavana koulutuksena Turun ammatti-instituutissa. Ammatillisten perustutkintojen lisäksi tarjotaan valmistavaa ja valmentavaa koulutusta.

Oppisopimuskoulutusta tarjotaan Turun oppisopimustoimistossa. Oppisopimuskoulutus toteutetaan henkilökohtaisen opetussuunnitelman perustalta, joka perustuu koulutuskohtaisiin opetussuunnitelmiin.

Ammatillista aikuiskoulutusta tarjotaan ammatillisen aikuiskoulutuslain mukaisena Turun ammatti-instituutissa näyttötutkintoperusteisesti sekä ammatillisesti täydentävää että ammatillisiin perustutkintoihin valmistava koulutusta. Koulutusta toteutetaan valtionosuusperusteisen lisäksi työvoimapolitiisena, oppisopimuskoulutuksena sekä muuna maksullisena koulutuksena.

Turun työväenopistoissa tarjotaan vapaan sivistystyön lain mukaisesti opetusta Turun suomenkielisessä työväenopistossa sekä suomen että muilla kielillä ja Åbo svenska arbetarinstitutissa ruotsinkielellä.

4. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOSTEKIJÄT

Haasteina sivistystoimialan palveluja järjestettäessä ovat kaupunginosien eriarvoistuminen, väestörakenteen muutos sekä taloudellisten resurssien riittävyys ja kohdentaminen.

Merkittävimmät uudisrakennushankkeet ovat sopimuskaudella Syvälahden koulun ja päiväkodin kokonaisuus.

Varhaiskasvatuksen palveluiden kysynnän odotetaan edelleen kasvavan ja siihen vaikuttaa lasten määrän lisääntymisen lisäksi myös palveluun osallistumisaste, jonka on todettu olevan nousussa myös valtakunnallisella tasolla.

Varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaavat lainsäädäntö ja valtakunnallinen ohjeistus sekä kuntien omat ohjausasiakirjat. Päivähoidon uudistaminen varhaiskasvatusta laiksi on käynnissä. Lainsäädäntöön (ns. budjettilakina) on lisäksi valmistella muutoksia, jotka saattava vaikuttaa merkittävästi päivähoitoon kysyntään. Subjektivista päivähoito-oikeutta ollaan rajaamassa. Päivähoidon maksuperusteita muutettaneen hoitoaikaperusteiseksi perustuen ennalta varattuihin tunteihin. Lisäksi kotihoidon tukeen on tulossa muu-

toksia siten, että kotihoidon tukeen on tullut ns. joustava hoitoraha ja kotihoidon tukea ollaan kohdentamassa molemmille vanhemmille. Lainsäädäntö, kaupungin omat tavoitteet ja palvelujen kysynnän kasvu antavat reunaehdot varhaiskasvatuksen palvelujen järjestämiselle ja kehittämiselle. Turun kaupungin päivitetty varhaiskasvatussuunnitelma on otettu käyttöön syksyllä 2013.

Lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön järjestäjäluvat tulevat haettavaksi vuoden 2015 aikana. Kaupungin tulee ratkaista, järjestetäänkö koulutus sivistystoimialan (peruskaupungin) vai jonkun muun mallin (säätö, OY) kautta.

Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelma uudistetaan siten, että uusien opetussuunnitelmien on oltava kunnissa käytössä elokuussa 2016.

Perusopetuksessa oppilasmäärien väheneminen on pysähtynyt ja oppilasmäärät ovat kääntymässä kasvuun erityisesti alakouluissa.

Lainsäädäntöön on päätetty muutoksesta koskien opetusta ja oppilas- ja opiskelijahuoltoa. Muutoksilla edistetään koulujen työrauhaa ja lisätään oppilaiden hyvinvointia ja osallistumismahdollisuuksia. Oppilas- ja opiskelijahuollossa siirretään painopiste ennaltaehkäisyyn. Laki edellyttää riittävän tasoisia psykologi- ja kuraattoripalveluja kaikille kouluille, mikä merkitsee tarvetta lisätä ko. henkilöstöä. Oppilaitoksen sijaintikunnan on järjestettävä ko. palvelut.

Nuorisotakuu edellyttää, että jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle tarjotaan työ-, harjoitteluopiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta.

Yhteisvalinnassa perusasteen päättäneet ja lisäopetuksen, valmistavan koulutuksen tai kansanopiston opinnot suorittaneet sekä ilman toisen asteen tutkintoa olevat saavat lisäpisteitä toisen asteen opiskelijavalinnoissa ensi vuoden yhteisvalinnassa ja toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneet ohjataan aikuiskoulutukseen.

Lukiokoulutuksessa siirrytään vuodesta 2016 alkaen vaiheittain sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin. Lukioden tuntijaon ja opetussuunnitelman uudistustyö on käynnissä, mutta ei etene tällä hetkellä alkuperäisen aikataulun mukaisesti.

Ammatillisessa koulutuksessa koulutuksenjärjestäjien on otettava käyttöön laadun varmennusjärjestelmä vuoteen 2015 mennessä.

1.8.2015 astuvat voimaan määräykset, joilla ammatillisten koulutuksen tutkintojärjestelmä uudistetaan siirtymällä osaamisperusteisuuteen. Tässä yhteydessä opintoviikot korvataan osaamisperusteisilla osaamispisteillä. Tämä vaikuttaa koulutuksenjärjestäjän opetussuunnitelmaan, hopseihin, opettajan työn suunnitteluun ja sitä kautta opetuksen järjestämiseen. Samassa yhteydessä tulevat voimaan uudet valmistavan koulutuksen perusteet sekä itsenäiseen elämään ja työhön valmentavan koulutuksen perusteet, joiden myötä erilaiset nykyiset valmistavat koulutukset yhdistetään. Nämä uudistukset vaativat koko ammatillisen koulutuksen opetushenkilöstön uudelleen kouluttamista.

Turulle on myönnetty yhdessä muiden varsinaissuomalalaisten koulutuksen järjestäjien kanssa Taitaja 2015 kilpailujen järjestämisoikeudet.

Aikuiskoulutuksen osalta merkittävä muutos tulee olemaan kilpailuneutraliteettiin liittyvä muutos, joka kieltää kuntia tai kuntayhtymiä osallistumasta maksullisista koulutuksista käytäviin kilpailutuksiin. Muutos tulee voimaan 2015 alusta ja työvoimapoliittisten koulutusten osalta vasta vuonna 2017.

5. TOIMINNAN KEHITTÄMISSUUNNITELMA JA STRATEGISET PAINOPISTEET

Kehittämistyön keskiössä on nuorisotakuun toteuttaminen, osallisuus ja koulutuksellinen tasa-arvo, vieraskielisen väestön kielitaidon kehittäminen, hyvinvoinnin lisääminen sekä käyttöenergiensäästö. Kehittämistyössä tehdään tiivistä yhteistyötä kaupunkitasolla, seudullisesti, maakunnallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisestikin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisema Koulutus ja tutkimus vuosina 2011-2016 Kehittämissuunnitelma linjaa toimialan järjestämien palvelujen kehittämistä valtakunnallisesti. Sopimuksen voimassaoloaikana on laadittu Turun kaupungin paikallinen kehittämissuunnitelma.

Tarkastuslautakunnan vuonna 2013 tekemässä arvioinnissa varhaiskasvatuksesta todetaan: "Kaupungin eri alueiden välillä on eroa päivähoitopaikan saatavuudessa lähipalveluna. Kaikilta osin subjektiivinen oikeus neljän kuukauden kuluessa saatavaan päivähoitopaikkaan ei Turun kaupungissa toteudu. Tämä aiheuttaa paineita palveluohjaukselle." Palveluiden riittävyyden ja monipuolisuuden takaaminen tulee nostaa keskeiseksi kehittämisalueeksi varhaiskasvatuksessa.

Kasvatus- ja opetuslautakunta hyväksyi 27.8.2014 koulutuksen järjestäjän paikallisen kehittämissuunnitelman vuosille 2015-2020.

Perusopetuksessa jatketaan yleisen, tehostetun ja erityisen tuen toimintamallin toteuttamista lain mukaisesti lähikouluperiaatteella.

Turku on hakenut vuosiksi 2014 – 2015 perusopetusryhmien pienentämiseen valtionavustusta. Lisäksi Turku sai Opetus- ja kulttuuriministeriöltä erityisavustusta tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin 2 348 118 euroa vuosiksi 2014 - 2015. Kaksikieliset kunnat saavat valtionosuutta 12 % yksikielisiä kuntia enemmän ruotsinkielisten koulujen ylläpitoon suomenkielisten rinnalla. Em. syistä ruotsinkielisten koulujen resursointi on jonkin verran suomenkielisten koulujen resursointia korkeampi.

Toisen asteen koulutuksen vetovoimaa ja laatua kehitetään sekä läpäisyastetta pyritään edelleen vahvistamaan puuttamalla keskeyttämisen syihin ja tukemalla valmistumista sekä kehittämällä pedagogiikka.

Opettajien pedagogista osaamista, TVT-valmiuksia, työelämäyhteyksiä ja yrittäjyyskasvatuksellisia valmiuksia vahvistetaan.

Opiskelijoiden osallisuutta ja tasa-arvoisuutta vahvistetaan.

Valtionosuuteen oikeuttavat paikat pidetään käytössä talousarvion sallimissa rajoissa.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan talousarvioesityksessä ei ole voitu varautua toimintoihin, joiden osalta puuttuvat valtion päätökset ja joiden rahoittamiseen on saatavissa valtionosuuksia. Tällä sopimuksella kaupunginvaltuuston on sitouduttava seuraaviin talousarviovarauksiin, joiden toteutuminen edellyttää lisätalousarviota ja muulla tavoin huomioon ottamista, jos valtio tekee näiden rahoittamiseksi positiiviset päätökset:

- Taitaja2015 kisojen harkinnanvaraisen avustuksen hakeminen ja käyttäminen kisojen rahoitukseen.
- Turulle myönnettyjen ammatillisen peruskoulutuksen lisäpaikkojen vastaanottaminen ja niiden rahoittaminen näiden paikkojen tuottamalla valtionosuudella.
- Oppisopimuksen talousarvion pohjana olevien paikkojen yli menevien paikkojen osalta sopimusten tekeminen ja niiden rahoittaminen näiden paikkojen tuottamalla valtionosuudella. Oppisopimuksen osalta talousarvion pohjana on 390 perustutkintopaikkaa ja 1020 lisäkoulutuspaikkaa. Perustutkintopaikkoja ei ole kiintiöity ja lisäkoulutukseen tulee mahdollisesti hakuun lisäpaikkoja esimerkiksi nuorten aikuisten osaamisohjelmaan liittyen.

6. TAVOITTEET

eToimielimen strategiset tavoitteet (ml. toimielimet ylittävät strategiset horisontaaliset tavoitteet) kv

"Tulevaisuuden osaamispääoma turvataan järjestämällä jatkossakin korkeatasoista yleissivistävää ja ammatillista koulutusta" <i>Hyvinvointi ja aktiivisuus-ohjelma</i>	Lähtö-taso /Vuosi	TOT 2013	TAM 2014	TAE 2015	TA 15	TS 16	TS 17	TS 18
Mittariin sidottu tavoite: Yhteisvalinnassa perusasteen jälkeisiin opintoihin siirtyvien osuus (%)		89,5	95	97	97	98	100	100
Teema: 2.2.7 Vuonna 2017 nuorisotakuu toteutuu laajan poikkihallinnollisen yhteistyön tuloksena					ei arvioitu			
Toimenpide: Tuetaan toiseen asteen koulutukseen siirtymistä riittävällä yksilöllisellä ohjauksella, nuorisotakuu toteutuu laaja-alaisena yhteistyönä								
Mittariin sidottu tavoite: Kunnallisen ja hankitun palvelun osuudet (%)peruspäivähoidossa (päivä-koti- ja perhepäivähoidossa)		77/23	75/25	73/27	73/27	72/28	71/29	70/30
Teema: 2.2.5 Varhaiskasvatuksen palvelujen asiakaslähtöisyyttä kasvatetaan laajentamalla yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa					74/26			
Toimenpide: Varhaiskasvatuspalveluja lisätään monipuolisesti, yksityisen palvelutuotannon osuutta kasvatetaan erityisesti peruspäivähoidossa * tilanne ko. vuoden joulukuussa								
Mittariin sidottu tavoite: Keskeyttämisprosentti toisen asteen nuorisokoulutuksessa								
<ul style="list-style-type: none"> • lukio • ammatillinen koulutus 		2/8,8	2/8,5	2/8,0	2/8,0	2/8,0	2/7,5	2/7,5
Teema: 2.2.7 Vuonna 2017 nuorisotakuu toteutuu laajan poikkihallinnollisen yhteistyön tuloksena					2,0/5,9			
Toimenpide: Toisen asteen koulutuksen läpäisyä parannetaan/keskeyttämistä vähennetään								
Mittariin sidottu tavoite: Varhaiskasvatuksen kokonaiskustannus suhteessa kaupungin 0-6 vuotiaiden määrään								
Teema		6955	7157	7000	7000	6920	6900	6900
Uudistamisohjelma KV 25.8.2014					7112 €			
Toimenpide Varhaiskasvatuksen kokonaiskustannus lasta kohden alenee								

Toimielimen määrärahat ja käyttötalousinvestoinnit 1 000 € kv

1.000 €	TOT 2013	TAM 2014	TAE 2015	Kj:n TAE 2015	TS 2016	TS 2017	TS 2018
Kasvatus- ja opetuslautakunta							
Toimintatuotot	28.577	26.225	28.140	28.140	27.590	27.314	27.587
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintakulut	302.038	306.455	306.910	307.989	295.218	293.365	296.803
Toimintakate	-273.462	-280.230	-278.770	-279.850	-267.628	-266.051	-269.215
Muutos-%		2,5	-0,5	-0,1	-4,4	-0,6	1,2
Investointikulut	1.884	1.000	1.475	1.475	1.865	2.670	1.000
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustuotot							
NETTO	-1.884	-1.000	-1.475	-1.475	-1.865	-2.670	-1.000
Muutos-%		-46,9	47,5	47,5	26,4	43,2	-62,5

Kj:n muutokset, 1.000 €	2015	2016	2017	2018
Sisäiset palvelut, nettomuutos	1.405	1.405	1.405	1.405
Suunnitteluluvun ylittävän osuuden leikkaus	-325	-325	-325	-325
Menojen vähennys		-6.457	-5.304	-4.843
Yhteensä	1.080	-5.378	-4.225	-3.763

Työvoiman käyttö kv

Henkilötyövuosien kehitys								
Htv	TOT 2012	TOT 2013	TAM 2014	TAE 2015	Kj:n TAE 2015	TS 2016	TS 2017	TS 2018
Kasvatus- ja opetuslautakunta	3683,3	3726,4	3756	3688	3688	3670	3670	3670
- toimialan yhteinen hallinto	79,4	77,9	75	70	70			
- varhaiskasvatus	1458,0	1406,6	1400	1375	1375			
- perusopetus	1344,0	1266,9	1299	1275	1275			
- lukiokoulutus	253,7	233,8	233	231	231			
- ammatillinen koulutus	410,6	411,3	411	407	407			
- aikuiskoulutus	137,6	125,9	126	126	126			
- ruotsinkielinen kasvatus ja opetus	0	204,0	210	204	204			

Määrärahojen jakautuminen tulosalueittain kh

Tulosalue 1 000 €	TUOTOT	KULUT	KATE
Tulosalueet yhteensä	28 140	306 910	-278 770
Varhaiskasvatus	7 193	88 908	-81 716
Perusopetus	10 263	112 802	-102 538
Lukiokoulutus	446	22 066	-21 620
Ammatillinen koulutus	3 309	43 433	-40 124
Aikuiskoulutus	3 789	10 473	-6 684
Ruotsinkielinen kasvatus- ja opetus	1 165	14 534	-13 370
Sivistystoimialan yhteinen hallinto	1 976	8 262	-6 286
Sivistystoimialan yhteiset toiminnot	0	6 433	-6 433

Toimielimen investoinnit kv

Sidotut määrärahat, 1 000 €	TOT 2013	TAM 2014	TAE 2015	Kj:n TAE 2015	TS 2016	TS 2017	TS 2018
Koneet ja kalusto	1 884	1 000	1 475	1 475	1 865	2 670	1 000

Täydentävät strategiset tavoitteet kh

Kasvatus ja opetuspalvelut ovat korkeatasoisia, vetovoimaisia ja kilpailukykyisiä	Lähtötaso /Vuosi	TOT 2013	TAM 2014	TAE 2015	TA 2015	TS 2016	TS 2017	TS 2018
Mittariin sidottu tavoite Palvelua odottavien määrä ei kasva								
Teema: 2.2.2 Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä		116	100	100	100	100	80	80
					36			
Toimenpide: Varhaiskasvatuspalvelun järjestäminen lakisääteisessä ajassa * joulukuun tilanne; seuraavan 4 kuukauden aikana käsiteltävät hakemukset, ns. lakisääteinen haku aika								
Mittariin sidottu tavoite Vuositteaiset tulosaluekohtaiset asiakastytyväisyyskyselyt ovat käytössä ja tavoitetasot on määritetty operatiivisissa sopimuksissa		käytössä	käytössä	käytössä	käytössä	käytössä	käytössä	käytössä
Teema:					toteutunut			
Toimenpide: Arvioidaan ja uudistetaan palveluja asiakaslähtöisesti								

Mittariin sidottu tavoite									
Ammatillinen koulutus vastaa työelämän tarpeisiin (Tilastokeskuksen sijoittumistilastoissa työssä tai jatko-opinnoissa)									
• nuorten ammatillinen	79,5	75	75	75	75	75	75	80	
• aikuisten ammatillinen	86,5	88	90	90	90	90	90	90	
Teema:					ei arvioitu				
Toimenpide: Työelämän tarpeista lähtevä sekä jatko-opintoihin valmentava koulutus									

Palveluverkko mahdollistaa tehokkaan palvelutuotannon	Lähtötaso /Vuosi	TOT 2013	TAM 2014	TAE 2015	TA 2015	TS 2016	TS 2017	TS 2018
Mittariin sidottu tavoite								
Käytössä olevat tilat								
Teema: 2.2.6 Kasvatuksen ja opetuksen palveluverkkoa uudistetaan sivistystoimialan ja Ammattikorkeakoulun toimipisteverkkoja tiivistämällä		333.172	331.907	329.467	329.467	329.000	328.000	326.000
Toimenpide: Tilankäytön tehostaminen					324.803			

Lasten ja oppijoiden hyvinvointia lisätään kestäväällä tavalla	Lähtötaso /Vuosi	TOT 2013	TAM 2014	TAE 2015	TA 2015	TS 2016	TS 2017	TS 2018
Mittariin sidottu tavoite								
Tulosalueilla on tasa-arvotavoitteiden mukaiset toimenpiteet ja ne toteutuvat operatiivisissa sopimuksessa asetetuilla tavoitteilla								
Teema: 2.2.2 Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä		tehty	tehty	tehdään	tehdään	tehdään	tehdään	tehdään
Toimenpide: Lisätään koulutuksellista tasa-arvoa, sivistystoimiala toimii tasa-arvo ja yhdenvertaisuuden pilottikohteena					toteutunut OS			
Mittariin sidottu tavoite								
Tulosalueilla on määritelty mukaiset toimenpiteet ja ne toteutuvat operatiivisissa sopimuksessa asetetuilla tavoitteilla								
Teema: Hyvinvoinnin ohjausryhmä: Vähennetään lasten ja nuorten lihavuutta		tehty	tehty	tehdään	tehdään	tehdään	tehdään	tehdään
Toimenpide: Tulosalueilla edistetään kouluruokailua, liikuntaa sekä lasten ja nuorten hyvinvointia					toteutunut OS			

Mittariin sidottu tavoite								
Alle 30-vuotiaiden osuus aikuiskoulutuksessa								
• ammatillinen								
• yleissivistävä	39	44	45	45	46	46	50	
Teema:	12	18	18	18	19	20	20	
2.2.7 Vuonna 2017 nuorisotakuu toteutuu laajan poikkihallinnollisen yhteistyön tuloksena				45% ja 18%				
Toimenpide:	Kohdennetaan koulutuspalveluja etenkin nuorisotakuun parissa oleville.							

Kansainvälinen Turku	Lähtö- taso /vuosi	TOT 2013	TAM 2014	TAE 2015	TA 2015	TS 2016	TS 2017	TS 2018
Mittariin sidottu tavoite								
Vieraskielisen väestön integrointi			TAI 18%	osuus kasvaa	osuus kasvaa	osuus kasvaa	osuus kasvaa	osuus kasvaa
2.2.3.: Vieraskielisen väestön suomen ja ruotsin kielen taidon kehittämistä ja suomalaisen yhteiskunnan tuntemusta tuetaan riittävästi koulutustarjonnalla			TSTO 13%		20% ja 9 %			
Toimenpide: Vieraskielisten opiskelijoiden osuuden kasvattaminen aikuiskoulutuksessa, valmistavien koulutusten uudistaminen ja käynnistäminen esiopetuksessa								
Mittariin sidottu tavoite								
Toiminnassa säilytetään vuoden 2014 taso			20 kieltä, taso määrit- tyy vuoden 2014 lopussa	2014 taso	2014 taso	2014 taso	2014 taso	2014 taso
Teema:					taso toteutunU			
2.2.4.Kansainvälisyyden edellytykset turvataan tukemalla asukkaiden ja henkilöstön valmiuksia toimia kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa								
Toimenpide:	Kielivalikoimaa ei supisteta , tuetaan toimialan kansainvälistä liikkuvuutta ja kehittämistoimintaa							

Henkilöstön hyvinvointiin ja työelämän laatuun liittyvät tavoitteet (koko toimiala)

Painopistealue	Alatavoite
Turussa jokaisen tulee voida kokea, että työ lisää hyvinvointia	Tehtävänkuvat (sis. perustehtävän määrittelyn) ja vastuualueet ovat selkeät – joka tehtävälle tulee löytyä tehtävänkuvaukset
Aktiivinen osaamisen ennakointi	Resurssien sijoittuminen on tarpeita vastaavaa ja joustavaa. Tätä tuetaan yhteisen, kaikki toimialat kattavalla palkkausjärjestelmällä
Turku on vetovoimainen työnantaja	Vastuullinen työyhteisökäyttäytyminen ja motivoiva esimiestyö

Toiminnan kehittämishankkeet

Ohjausasiakirja	Strateginen linjaus, uudistamisohjelma U1/U2, muu viite	2015	2016	2017	2018
Toimialan merkittävimmät strategiset kehittämishankkeet					
Henkilöstön työhyvinvoinnin tukeminen ja oikea-aikainen resurssointi, sijaistyövoiman käytön väheneminen	U1, 2.2.1				
Seudullinen lukiokoulutuksen kustannussopimus	U1, 3.2.7				

Laitoshuoltajien työn mitoituksen tarkistaminen siivouksen ja ruokahuollon osalta ja ilman hoidollista työtä (säästö noin 10 % vakansseista eli 16 htv)	U1, 2.2.6				
Palveluohjauksen kehittäminen ja kysynnän ohjaaminen kevyempien hoitopalveluiden piiriin	U1, 2.2.5	toteutunut			
Tommilankadun tiloista luopuminen ja luovuttaminen yksityiseen päiväkotikäyttöön	U1, 2.2.6				
Työväenopiston kurssien tuntimäärän pudottaminen valtion-osuusrahoituksen tasolle	U1, 2.2.6	toteutunut			
Lyseon lukion yhdistäminen Luostarivuoren lukioon, Runosmäen koulun siirtyminen Lyseon tiloihin ja Nunnavuoren koulukiinteistöistä luopuminen	U1, 2.2.6, 2.2.8				
Opetuksen suunnittelun joustavoittaminen, kouluille ja opettajille toimintavastuu, (säästö n. 3 htv)	U1, 3.2.4				
Vieraskuntalaisten kuljetuskustannusten laskuttaminen toteutuneiden mukaisesti	U1, 3.2.4				
Opetuksen porrastaminen ja koulutilojen tehokkaampi käyttäminen perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa sekä työväenopistoissa	U1, 3.2.4				
Yhteisten kurssien järjestäminen lukio- ja ammatillisessa koulutuksessa esim. harvinaisten kielten osalta, (säästö n. 1 htv)	U1, 2.2.8				
Kuljetuskustannusten väheneminen Syvälahden koulun valmistuksen jälkeen	U1, 2.2.6				
Syvälahden (Hirvensalo II) uudet tilat	U1, 2.2.6				
Tilankäytön tehostaminen	U2, 2.2.6	0,5	1,0	1,5	1,5
Kustannustietoisuuden parantaminen ottamalla varhaiskasvatuksessa käyttöön yksikkökohtainen budjetointi	U2, 3.2.4	0	0	0	0
Opettajien työpanoksen vähentäminen	U2, 2.2.2	2	5	8	8
Palveluverkon uudistaminen	U2, 2.2.6	0,3	0,6	1,2	1,2
Varhaiskasvatuksen palvelusetelin käytön laajentaminen	U2, 2.2.5	0,5	0,5	0,5	0,5
Toimialan hallinnon organisaatiouudistus	U2, 3.2.2	0,4	0,6	0,6	0,7
Opiskelijamäärän lisääminen lukiossa	U2, 2.2.7	0	0	0,3	0,6
Palvelutarjonnan vähentäminen	U2, 2.2.6	0,8	0,8	0,8	0,8
Ylikunnallisten sopimusten saattaminen kustannusvastaaviksi	U2, 3.2.4	0,4	0,8	0,8	0,8
Konsernihallinnon omistamat, koko kaupunkia koskettavat merkittävimmät strategiset kehittämishankkeet					
Muiden toimialojen strategiset hankkeet, joihin toimialan pitää varata resursseja					
Muut hankkeet ja projektit, joiden kokonaiskustannusarvio ylittää 2.milj euroa.					

7. TOIMIELINKOHTAISET TIEDOKSI ANNETTAVAT TUNNUSLUVUT

Tunnusluku	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Lapsia kunnan järjestämässä ja tukemassa päivähoitossa sekä kotihoitoon tuella yhteensä osuus väestössä ja lkm (Kuusikon mukaan)	9105 92,1%	9273 92,7%	9383 92,6%	9522 93 %	9663 93,1%	9783 93%	9902 93,3%
Perusopetus: oppilaiden määrä	12.856	12.793	12.642	12.767	12.796	12.919	13.030
Lukiokoulutus: opiskelijoiden määrä	4.121	4.131	4.218	4.007	4.005	4.010	4.010
Ammatillisen koulutuksen laskennallisten vos-yksiköiden määrä	5.727	5.776,8	5899	5711,8	5724,3	5565,0	5565
Työväenopistojen tuntimäärä			27516	25974	22373	22373	22373

8. RISKIENHALLINTA

Riski	Seuraukset	Toden- näköisyys	Vaikutus	Merkitä- vyys	Nykyinen varautuminen	Toimenpiteet	Vastuuhlö/ aikataulutus
Käytettävien tilojen laatu							
Kriisitilanteet päivähoitossa ja oppilaitoksissa (väkivalta, itsemurhat yms.)							
Varhaiskasvatuspalvelujen tarjonnan turvaaminen							

9. MUUT KAUPUNKITASON OHJAUSASIAKIRJAT JA RESURSSIEN PITKÄN AIKAVÄLIN OHJAUS (LUETTELO)

Ohjausasiakirja	Ohjaustieto
Turun koulutuksen paikallinen kehittämissuunnitelma vuosille 2015 - 2020	